

אור שלום

מרכז גורן ללימוד פנימיים הגורם והאסירוב
לאורו של האזרחי מקומות י-מ אחרים ליום ספרין וזקוף

פרשת כי תבא

בדק החתן הצעיר את צדי ההלכה והתברר לו כי התקנה נתקבלה בקהילות אשכנז בלבד, אך לא בקרב יהודי ספרד. מכיוון שהיה בן קהילת ספרד שבמצרים, טען כי אינו חייב להחזיר את דמי הנדוניה לר' משה.

בין שני הצדדים התפתח ויכוח נוקב וחריף. לדעתו של ר' משה הצטרפו רבנים אשכנזים, ובראשם המהרש"ל (רבי שלמה לוריא) מלובלין, בעוד רבני הספרדים, ובראשם החכם הרב מנצור (מגדולי רבני הקהילה המצרית), תמכו בצד החתן. בניסיון אחרון להשיב אליו את הכסף החליט ר' משה לצאת בעצמו למצרים, אולם גם במצרים לא הצליח שום צד לשכנע את הצד השני בצדקתו. חכמי מצרים טענו כי תקנת רבנו-תם מעולם לא נתקבלה במחוזותיהם. ראה החכם הרב מנצור בצערו של ר' משה וביקש לסייע לו. "שמע-נא לעצתי", אמר לו. "איש קדוש ומופלא התגורר עד לא-מכבר בתוכנו, הלוא הוא רבי יצחק לוריא, המכונה 'האר"י'. נכון כי התגורר וחי עמנו במצרים, אך חותם הוא במכתביו בתואר 'האשכנזי' ונוהג כמנהגי האשכנזים. עצתי לך כי תיסע אליו, ובקדושתו ובחכמתו בוודאי ינחה אותך בדרך הנכונה".

קיבל ר' משה את עצת החכם ויצא לצפת לפגוש את האר"י. לאחר שהקשיב לכל פרטי המקרה העצוב ולמחלוקת שהתפתחה, שקע האר"י בהרהורים שנמשכו זמן-מה. לבסוף יעץ את עצתו: "הנח את הכסף בידי החתן".

ר' משה חש צביטה בליבו. "מקבל אני עליי את הדין", אמר בעיניים מושפלות, "אך אשמח מאוד אם יצייד אותי כבוד-תורתו בנימוק לפסיקתו זו, שבוודאי תתמיה מאוד את כל רבני פולין". "אמור להם כי המקור לפסיקתי נמצא באמור בתורתנו הקדושה 'ואלה המשפטים', אמר האר"י, שתומות. מבלבל מהתשובה שסתמה יותר משפירשה, נפרד ר' משה מהאר"י ושב ללובלין. כעבור זמן הסביר האר"י לתלמידיו את פשר דבריו הסתומים: "לפני עשרים שנה הלכו לעולמם שני ידידים טובים. השניים היו סוחרים ויצאו יחדיו למסעותיהם. פעם אחת נגנב כספו של אחד הידידים, וחברו הלווה לו כסף רב, כדי שיוכל להמשיך לסחור. מסיבה כלשהי לא נפרעה ההלוואה עד יום מותו של הלווה. באותו זמן הלך גם המלווה לעולמו, וכך לא היה מי שיתבע את החוב. בבית-הדין של מעלה הוחלט כי כדי לתקן את הדבר יהיה על השניים לרדת שוב לעולם. ובכן, נשמת המלווה ירדה ונתלכשה בחתן ממצרים ואילו נשמת הלווה - בכלה מלובלין. הכלה נפטרה משום שכל ייעודה בעולם היה לפרוע את החוב לחתן, שירש את כספי הנדוניה שלה". "וכיצד כל זאת נרמז במילים 'ואלה המשפטים'?", תהו התלמידים. השיב להם האר"י: "את המילים 'ואלה המשפטים' מתרגם התרגום - 'דינאי' [=דינים]; ב'פתח-אליהו' מבאר - 'איהי רחמי' [=היא רחמים]; ואילו בזוהר הקדוש פירש - 'דא רזא דגלגוליא' [=זה סוד הגלגול]. 'בסיפורם של החתן והכלה נתקיימו שלושת הפירושים, שלכאורה נראים סותרים זה את זה. שכן המשפט בבית-דין של מעלה הוא דין, ועם זאת יש רחמים באפשרות שניתנה לנשמת אלה לחזור ולהתגלגל לעולם ולבוא על תיקונן". כעבור זמן לא-רב נפטר גם החתן ממחלה מסתורית. ויהי הדבר לאות ומופת כי צדקו דברי האר"י הקדוש.

מאורות שלום הישן השבועי של
יר"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100
דוא"ל - http://www.ohrshalom.net
ט"ז אלול תשס"ו פרשת כי תבוא

חברון	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש	עלון	חברון	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
18:43	18:19	18:34	18:26	18:35	107	19:41	19:30	19:32	19:32	19:32

העלון מוקדש לעילוי נשמת ר' אברהם שלמה בן מנחם מנדל ז"ל

העלון מוקדש לע"נ					העלון מוקדש לברכת הצלחה ורפואה					
מונייה מיכאל בן יוסף ז"ל	האדמו"ר רבי יששכר בעריש בן אסתר רחל	אוראל בן אוהר	סטפקובסקי אוגניה שי בת נחום ז"ל	אורלי-סופי בת יפה	סימון בן פרחיה	גור בן אידה	מזל בת סופי	תינוק בן יעל בת נילי	מיכל בת מזל	אברהם נתן בן רויטל

מאורות הפרשה - שבועה ה' בשמחה

תַּמַּת, אֲשֶׁר לֹא-עֲבַדְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּשִׂמְחָה, וּבְטוֹב לֵבָב--מֵרֵב, כָּל" (דברים, כ"ה)
 התוכחה האימה המפורטת בפרשתנו שורשת בסיבה אחת עקרונית, "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים, כ"ה, מז) ועלינו לשאול שאלה ידועה איך נכשלו בנינו והתרחקו מהקב"ה כל כך, והרי נאמר "מצוה גוררת מצוה" (אבות, ד) ?
 לשאלה זו נדרש האריז"ל, (שער המצוות דף ב' - וכן המשני"ב סימן תרפ"ט ס"ק י"א) ומסביר הארי"י כי קיום המצוות שקיימו בנינו היו במלואם אך הניחו את העבודה בשמחה, וכך הדרדרו מרע ליותר רע, עד שנחסר מקיום המצוות בפועל עד שהחסירו מעצם קיום "מצות עשה", ומשם עברו למצות "לא תעשה" כי השורש של כל הרעות היה בכך שקיימו את כל המצוות ללא שמחה. ודרגת השמחה שכל מי שבשם ישראל יכונה צריך לקיים את המצוות בשמחה ע"י שיחשוב בשכלו כאילו בעשיית המצווה ירוויח ממון רב, ויהיה שמח בה בשמחה שאין לה קץ מלב ונפש ובחשק גדול כאילו ממש בפועל הוא מקבל כל הון שבעולם, ואמר האדמו"ר כי זה סוד הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" !

כי לא אמר הפסוק שלא קיימו את המצוות אלא "אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה" כי כגודל שמחתו באמת ובטוב לבב פנימי תשרה עליו רוח הקודש, וכמו שאמרו חז"ל (שבת ל, ב) שהשכינה שורה על אדם המקיים את המצוות בשמחה "ראוי שתשרה עליו שכנינה", ואין השכינה שורה על דבר חסר" לכן כשנפש האדם אינה בשמחה הוא בחסרון, ואין השכינה שורה עליו. ומידת השמחה הראויה הביא ריה"ל (כוזרי ב, קטע ג) "כללו של דבר, שלשה הם יסודות עבודת האלוה ע"פ תורתנו, היראה והאהבה והשמחה..... השמחה בדבר האלוה ובמצוות צריכה מחשבה וכונה מתוך אהבתך למצוה עליה ותכיר מה מאד היטיב לך בה, וכאילו באת לביתו כקרוא אל שולחנו ומנעמיו, ותן שבח על כך בפיו ובלבך. ואם תעלה עליזותך במצוות אל מדרגת הזמר והריקוד, יהיו לך גם אלה עבודת האלוקים, ואף על ידם הדבק בענין האלוקי. אבל הזהיר ריה"ל (שם ג, י"א) "ובתנאי שיקיימן לפי השיעור שנתנה להם התורה, לבל תביאהו השמחה בשבתות וימים טובים למדריגה שאליה מביאים השחוק והתאוות והבטלה ולביטול תפלה בזמנה כמצווה עלינו" (שם, ג, יא).

והוסיף האדמו"ר ואמר כי מי שעובד את ה' מתוך שמחה ימשיך על עצמו מלמעלה שפע של שמחה, ואם ח"ו עובד בעצבות, יביא על עצמו סיבות נוספות שבהם יהיה עצב, "אי איהו קיימא בעציבו

החידה השבועית

- א. "לברך את העם" כמה שבטים עלו לראש הר גריזים וכמה לעיבל? (ברש"י)
- ב. "מכה רעהו כסתר" על מה נאמר? (ברש"י)
- ג. "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך" איזה פרוש מביא רש"י?
- ד. "שנת המעשר" באלו שנים נוהג מעשר עני? (ברש"י)

משאלות ניתן לשאול בית המדרש "אור שלום" קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

השיעור השבועי מתקיים בכל יום חמישי בבית משפחת צחור בשעה 21:30 הציבור מוזמן

יהבין ליה דינא בקבליה, חדוה דבר נש משיך לגביה חדוה אחרא עילאה" (זוה"ק, ב - קפ"ד). ולכן, צריך לידע כי ה"קללות" שבפרשה הם ברכות גדולות ועצמות למי שעושה בשמחה את מצוות ה' כי "מצוה גוררת מצוה" - "גוררת" דווקא, כי גם אם יש לאדם נפילה ועצב, אם דבק הוא במצוה כלשהי בשמחה היא גוררת בכוחה את שאר המצוות, ליתן שפע של טוב לעושיה. "כי אין כל עצב בעולם למי שמכיר אור האורות של האמת" (חזון איש אגרות, א, לו) וכמאמר הפוסק (תהילים, ק"ד) "אנכי אשמח בה" - היינו בעצם מציאותו יתברך בעולם כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל. (דברים, ח)

מאורח האירוח - האגרי

למרות מה שכתוב (דברים ל', י"ב- י"ד) "לא בשמים היא... ולא מעבר לים... כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו" - בעולם שלנו קשה להיות יהודי. הפסוק רק אומר שזה אפשרי, שאין בתורה דברים שאדם לא יכול לעמוד בהם, אבל בעצם, זה קשה מפני שאנחנו נמצאים בתוך בני האדם, כיוון שכשבן-אדם נמצא בחממה כמעט אין כניסה ליצר הרע. אמנם, יש לציין, שכשנתנו את העצה הטובה (סוכה נ"ב, ב'): "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית-המדרש", לפעמים שוכחים שהמנוול נמצא אתנו גם בבית המדרש. כמו שפעם אמר צדיק אחד: "מנוול זה" - כיון שבבית המדרש יש מנוול אחר, שכבר גדל שם. כל הדברים האלה לא נאמרים בשביל להפחיד, כל הקללות והאורוים באו בשביל לדעת, שבכללו של דבר יש אתגר גדול, וככל שה אדם חשוף יותר, כך האתגר גדול יותר. זהו אתגר שדורש כל-כך הרבה השגחה וכל-כך הרבה אורוים, ולוואי שלאחר כל האורוים האלו יצליחו באתגר.

מאורח ה"כ" הברכה - עיקון האירוח

"יִתְגַּן יְהוָה נֶגְף, לִפְנֵי אֵיבִיךָ--בְּדֶרֶךְ אֶחָד תִּצָּא אֵלָיו, וּבִשְׂבָעָה דְרָכִים תִּגְנֹם לִפְנֵי... (דברים, כ"ח, כה) כתב הסבא קדישא בהיכל הברכה "ובשבעה דרכים תנוס לפניו", שתנוס מכל שבע תועבת זין מדות הרעות - תנוס מאהבת רעות ומאהבת התענוגים. -תנוס מכעס ומאש גבורות הגאווה שהוא אש זרה עבודה. זרה ואל תלביש בזה חכמות כי אם ברוה"ק ובטהרה. - תנוס מהתפארות ומהוללות ומלגלות שבחיו להתפאר עצמו אני ואפסי. -תנוס מנצחוננו של גליות ושובך, לנצח ולקנטר "מאד מאד הוי שפל רוח" ואז תקיים את התורה וכל המצות. תנוס מעצבות ומעצלות "כל היום דוה" דם הנדה עכור המביא מיתה ויללה לעולם, ואתה אל תתעצב כי אם תהיה שמח בחלקך בתורה ומצות המיתה הוא חיים לך. - תנוס מלהשביע את יצרך בתאות שמן ההיתר יסיתך לאיסור, ואל תהיה אץ ברנלים חוטא אלא תמתין עד שתפשיט עצמך מן תאוה חיצונית, עד שתקשר נפשך באור השכינה לייחד אורו יתברך. והיו כמה צדיקים וקדושים שהיה אש מלהטת סביבותם בעת הזווג. - תנוס ממינות ושנאת חנם

ויהיה לך אהבת ישראל ותסבול חרופין וגדופין ונפשך יהיה שפל ונבזה שמח בחלקו באמונה גדולה שאין שום תנועה שלא יהיה בו אלופו של עולם. וזהו וכיוצא באלו, המבואר בספרים הקדושים, המביאים חיים ושמחה ואור לעולם ומדות טובות. אלה הם שבעה דרכים שתנוס מלפני הס"א והרע והקליפות, ויהיה לך חיים "והייתה לזעוה" שאור עבודה שלך ותפלתך יהיה לזעוה ולרתת, לכל ממלכות הארץ תשפילם ותכניעם לקדושה.

מאורח הסיפור האגרי -

מעשה באחד שחילל שבת בשגגה, מפני שעגלתו נהפכה בדרך, וככל שמהיר בלכתו לא הגיע לעיר קודם שקידש היום, והטיל עליו רבי מיכל סיגופים קשים וארוכים לתיקון העבירה. התאמץ האיש בכל כוחו למלא את המוטל עליו, אבל במהרה הרגיש שגופו אינו עומד בסיגוף אלא לוקה במחלות, ואף רוחו מתחיל להיחלש. והנה נודע לו שהבעל-שם-טוב עובר בסביבה ושוהה במקום סמוך לעירו; הלך לשם, אימץ את ליבו וביקש מן הצדיק שייתן לו תיקון על העבירה שעבר. "הבא ליטרה נרות אל בית-התפילה" אמר הבעל-שם-טוב; "ובקש שידליקום לשבת. זהו תיקונך". סבור היה האיש שדבריו לא נשמעו אלא למחצה, וחזר על בקשתו בהפצרה יתירה, וכשהבעל-שם-טוב הוסיף לעמוד על התיקון הקל שהטיל עליו, סיפר האיש מה הייתה התשובה החמורה שהטיל עליו רבי מיכל, "עשה נא מה שאני אומר לך" השיב הצדיק, "ואילו לרבי מיכל מסור, שיואיל לבוא אל העיר חבוסטוב, שאשבות שם בשבת הבאה". בפנים מאירות נפרד ממנו האיש. כשהיה הרבי מיכל בדרך לעיר חבוסטוב, נשבר אופן העגלה שנסע בה, והוכרח ללכת ברגל, ואף כי מהיר - החשיך עליו היום כשכא לעיר; וכשעבר את המפתן של הבעל-שם-טוב ראה שקם על רגליו ונטל את הכוס לקדש על היין. מיד הפסיק הצדיק ופנה אל האיש העומד כנדהם: "שבת שלום, נקי-עוון! לא טעמת טעם ייסורים של החוטא, לא נשאת מעולם בקרבך את ליבו הנמס, ולכן קלה הייתה ידך להטיל תשובה חמורה. שבת שלום, חוטא!

מאורח איריין ונזר - מאורי הקלוים

זמן רב חיפש ר' משה הגביר - מעשירי פולין - שידוך הולם לבתו כלילת המעלות. הצעות רבות זרמו אליו מכל רחבי פולין וגליציה. בסופו-של-דבר נמצא המיועד להיות בן-זוגה - צעיר תלמיד-חכם, עדין נפש ובעל מידות טובות... במצרים. החתונה נערכה במצרים הרחוקה ומשכה אליה ציבור גדול של אוהבי תורה ויראי-שמים. הסעודה התקיימה ברוב פאר והדר והיין נשפך כמים. גם נדוניה העניק ר' משה לבתו ביד רתבה, "מאה אלפים סלעים טבין ותקילין" - סכום אגדי באותם ימים.

בתום שבעת ימי המשתה שבו המחותרים לפולין, והכלה נשארה עם בעלה הטרי ומשפחתו במצרים, שם הוסיף החתן לשבת על התורה ועל העבודה, פטור מדאגות פרנסה לכל ימי חייו. והנה, עוד קודם שמלאה שנה לחגיגת הכלולות נגדעה שמחת המשפחות באסון נורא - הכלה הצעירה נפטרה פתאום לבית-עולמה והניחה בעל שבור ורצוף, הוריים המסרבים להתנחם והמזין קרובים ומכרים המומים. חלפו כמה שבועות והחתן שנתאלמן השקיע עצמו בים התורה, בתקווה להפיג את יגונו הנורא. יום אחד הגיע אליו מכתב מחותנו, ר' משה, שבו נתבקש להחזיר לו את כספי הנדוניה שקיבל. תביעת ר' משה התבססה על תקנה שתיקנו רבנו-תם וחכמי-ישראל נוספים, שאין הבעל יורש את אשתו אם נפטרה בתוך שנה לנישואים.